Проєкт методичних рекомендацій щодо проведення вебінару „Національно-патріотичне виховання та формування здорового способу життя у сучасному закладі освіти” для класних керівників ЗЗСО

„Національно-патріотичне виховання та формування здорового способу життя у сучасному закладі освіти” спрямоване на обмін досвідом між педагогами та розробку спільних стратегій виховання свідомого, фізично здорового громадянина.

Рекомендуємо зосередити свою педагогічну діяльність на таких аспектах:

- **Інноваційні формати:** відмова від лекцій на користь квестів, волонтерських проєктів та спортивно-патріотичних ігор (таких як «Джура»).
- **Ментальна стійкість:** як вправи на дихання та психологічні хвилинки допомагають учням зберігати спокій та продуктивність.
- **Інтеграція змісту:** як виховувати відповідальність за власне здоров’я через повагу до героїчного минулого нашого народу.
- **Партнерство з родиною:** спільні челенджі та походи як спосіб зміцнити зв'язок між школою та громадою.

Наразі ***збереження здоров’я та безпека учасників освітнього процесу*** є пріоритетним напрямом роботи в системі освіти України, обов’язковим компонентом якої мають бути знання про збереження й зміцнення здоров’я, навички поведінки у небезпечних ситуаціях, зокрема уникнення ураження мінами та іншими вибухонебезпечними залишками війни (ВЗВ). Пропонуємо для застосування в роботі за цим напрямом матеріали, що розміщено на вебсайті ДНУ «ІМЗО»: **http://surl.li/sjtzyl.**

Сьогодні виховання дітей та молоді в Україні здійснюється в умовах воєнного стану, що суттєво підвищує ***роль національно-патріотичного виховання молоді***. З огляду на це національно-патріотичне виховання учнівської молоді наповнюється новим змістом, а його мета полягає у формуванні соціально активної, відповідальної особистості зі сформованою громадянською позицією, стійкою ціннісною системою та особистісними характеристиками, що дають змогу брати участь у творенні держави, захисті її національних інтересів та територіальної цілісності. Сьогодні, як ніколи, потрібні нові підходи і шляхи до виховання патріотизму як почуття і як базової якості особистості. Оновлена система національно-патріотичного виховання дітей та молоді в умовах воєнного часу – це комплексна, системна і цілеспрямована діяльність органів державної влади та місцевого самоврядування, закладів освіти, сім’ї, громадських, благодійних, релігійних організацій та інших інститутів щодо формування в молодого покоління високої патріотичної свідомості, почуття вірності, любові до Батьківщини, турботи про благо свого народу, готовності до виконання громадянського і конституційного обов’язку із

захисту національних інтересів, цілісності, незалежності України. Організація національно-патріотичного виховання у закладі освіти має бути зорієнтована на формування в підростаючого покоління національної самоідентифікації. Важливо, щоб кожен заклад освіти став для дитини осередком становлення громадянина – патріота України, готового брати на себе відповідальність, самовіддано розбудовувати країну як суверенну, незалежну, демократичну, правову, соціальну державу, забезпечувати її національну безпеку, сприяти єдності української політичної нації та встановленню громадянського миру й злагоди в суспільстві. У планах роботи закладів освіти необхідно передбачити проведення тематичних годин спілкування, зустрічей, бесід, лекцій, семінарів, тематичних виставок, засідань за «круглим столом», науково-практичних конференцій, літературних вечорів, поетичних годин тощо щодо відзначення важливих пам'ятних та ювілейних дат 2025/2026 навчального року. ***Рекомендуємо застосовувати в роботі такі акти національного законодавства***:

Закон України «Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності» (URL: **https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2834-20#Text**).

Постанова Кабінету Міністрів України від 15 грудня 2023 р. № 1322 «Про схвалення Стратегії утвердження української національної та громадянської ідентичності на період до 2030 року та затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2023-2025 роках» (URL: **https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1322-2023-%D0%BF#Text**).

Для використання в роботі за цим напрямом пропонуємо такі матеріали: Інформаційні матеріали Українського інституту національної пам'яті (URL: **https://uinp.gov.ua/informaciyni-materialy**).

Матеріали Українського державного центру національно-патріотичного виховання, краєзнавства і туризму учнівської молоді для потреб дистанційної освіти дітей та дорослих (URL: **https://patriotua.org/dystantsiine**); Проєкт «Що ти знаєш про...? Історія регіонів України» Національного центру «Мала академія наук України» (URL: **http://surl.li/vykyrs**), You Tube: **http://surl.li/sdwlpu**. Зазначаємо, що розпорядженням Кабінету Міністрів України від 30 березня 2023 р. № 269-р.затверджено План заходів з відзначення подвигів ветеранів війни, проявлених під час захисту суверенітету, територіальної цілісності та недоторканості України, на період 2023-2026 років (**https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/269-2023-%D1%80#Text**).

У листі Міністерства освіти і науки України ***«Про здійснення превентивних заходів серед дітей та молоді в умовах воєнного стану в Україні»*** від 13 травня 2022 року № 1/5119-22 зосереджено увагу на тому, що одним із важливих пріоритетів в діяльності закладів освіти є профілактика шкідливих звичок та протиправної поведінки здобувачів освіти (URL: **http://surl.li/djpssd**). Залежності в дітей і підлітків – це непростий виклик у сучасному світі. Вони є однією зі значних проблем сучасного життя, а система заходів з профілактики адиктивної поведінки у

підлітків є надзвичайно важливою темою сьогодення. Профілактика адиктивної поведінки в підлітковому віці має важливе значення щодо збереження здоров'я та зниження ризику негативних наслідків: академічна неуспішність, соціальна ізоляція, проблеми з психічним здоров'ям, злочинна поведінка.

Перелік корисних ресурсів щодо профілактики залежностей у дітей та підлітків: Міжнародні стандарти з профілактики вживання наркотиків (URL: **http://surl.li/hxwald**).

Програма профілактики вживання психоактивних речовин «Свідомий вибір» / Н. Строєва. Київ. 2020 (URL: **http://surl.li/gozeuy**).

Використання електронних сигарет серед молоді (URL: **http://surl.li/quwtyb**).

Анонімні Нікотинозалежні (URL: **https://www.nica.in.ua**).

Основні факти про тютюн (URL: **http://surl.li/mqumgk**).

Як кинути палити (URL: **http://surl.li/uvmftw**).

Розлад вживання алкоголю (URL: **http://surl.li/gczzhh**).

Розлад вживання психоактивних (наркотичних) речовин у молоді (URL: **http://surl.li/iyxhlw**).

Як запобігти зловживанню алкоголем та наркотиками серед підлітків (URL: **http://surl.li/xvrhvc**).

Як батькам говорити про алкоголь з дітьми різного віку (URL: **http://surl.li/nvlwbl**).

Проблема залежності від комп'ютерних ігор (URL: **http://surl.li/evanbz**).

Як запобігти проблемі залежності від комп'ютерних ігор (URL: **http://surl.li/wgnpat**).

Банк програм для неповнолітніх у конфлікті з законом (URL: **http://surl.li/sdfuwz**).

Інформаційно-методичні матеріали щодо формування здорового безпечного середовища (URL: **https://borysiuk20.blogspot.com/p/blog-page_57.html**).

Виходячи з вищесказаного, рекомендуємо у закладах загальної середньої освіти:

1. Проводити такі інноваційні форми роботи:

- **воркшопи, челенджі та квести**;
- **залучати школярів до проєктної діяльності:** замість розповіді про історію спорту в Україні, запропонуйте учням створити відеоролик про видатного атлета-земляка або воїна-спортсмена;
- **гейміфікація:** використовуйте додатки (наприклад, *Kahoot* або *Quizizz*) для вікторин про українські традиції здоров'я (козацький гарт, народні ігри).

2. Зосередити увагу на інтеграції «Патріотизм + Здоров'я»

- **Козацький гарт 2.0:** проведіть змагання, де інтелектуальні завдання з історії України чергуються з фізичними вправами (планка, віджимання, естафети). Це формує образ «здорового українця».
- **Еко-патріотизм:** організуйте плогінг (прибирання території під час бігу) у місцевому парку чи біля пам'яток. Це одночасно і турбота про рідну землю, і фізична активність.

3. Акцентувати увагу на психологічому здоров'ї та стійкості (Mental Health)

В умовах війни патріотичне виховання нерозривно пов'язане з **резильєнтністю** (психологічною пружністю):

- Впроваджуйте «хвилинки психологічного розвантаження» на основі технік українських фахівців (програма «Ти як?»).
- Навчайте учнів критичного сприйняття інформації – це «гігієна мозку», яка рятує від ворожих ІПСО та зберігає ментальне здоров'я.

4. Розмежувати акценти для різних вікових груп здобувачів освіти

- **Початкова школа:** народні рухливі ігри («Котигорошко», «Сірий вовк»), розмови про «суперсилу» захисників та користь вітамінів для майбутніх героїв.
- **5-9 класи:** спортивно-патріотична гра «Сокіл» («Джура»), участь у волонтерських зборах (виготовлення енергетичних батончиків для ЗСУ – це і праця, і розуміння здорового харчування).
- **10-11 класи:** дискусійні клуби на теми «Бути здоровим – це мій внесок у перемогу», «Свідомий громадянин та відмова від шкідливих звичок».

5. Приділяти належну увагу роботі з батьками

- **Власний приклад:** залучіть тат і мам до спільних походів вихідного дня «Стежками рідного краю».
- **Інфо-бюлетені:** замість довгих повідомлень у Viber, надсилайте короткі картки-поради: «Як підтримати дитину під час тривоги» або «Топ-3 українські суперфуди».

Практична порада для плану виховної роботи:

Складіть **«Календар здорового патріота»**, де кожен місяць має свій фокус (наприклад: Вересень – Місяць козацьких ігор, Жовтень – Місяць вдячності захисникам, Листопад – Ментальна стійкість).